

VERSLAG

EU-Conferentie Werkbehoud bij chronische aandoeningen

M. ter Wee

Op dit moment heeft 1 op de 3 Nederlanders een chronische aandoening (5 miljoen mensen) en de verwachting is dat dit in 2030 zal stijgen naar 40% (7 miljoen mensen). Aangezien dit aantal alleen maar zal toenemen, alsmede daarmee de problematiek rondom werkbehoud, organiseerde Fit for Work Nederland – een initiatief van Centrum Werk Gezondheid en AbbVie Nederland – samen met de Sociaal-Economische Raad (SER) op 25 mei jongstleden een EU-conferentie rondom het thema ‘Werkbehoud bij chronische aandoeningen’.

Het deskundigenpanel tijdens deze conferentie bestond uit Tom Bevers (voorzitter Employment Committee (EMCO)), Pia Dijkstra (Tweede Kamerlid D66), Jolande Sap (voorzitter federatie voor gezondheid NPHF) en Gelle Klein Ikkink (programmamanager Innovatie en Zorgvernieuwing, ministerie van VWS). Nadat dagvoorzitter Tom van 't Hek de bijeenkomst had geopend werd het advies ‘Werk: van belang voor iedereen’ (maart 2016) door SER-voorzitter Mariëtte Hamer overhandigd aan staatssecretaris Martin van Rijn. In dit advies is onder meer beschreven dat werkende mensen gelukkiger en gezonder zijn en dat om die reden werkbehoud een speerpunt moet zijn in het nationaal preven-

tieprogramma ‘Alles is gezondheid’ en de nieuwe zorgagenda.

Na de overhandiging van het SER-adviesrapport nam de staatssecretaris het woord en beschreef dat (problemen met) werk bespreekbaar moeten worden gemaakt door werkgever en werknemer, maar ook in de spreekkamer tussen arts en patiënt. Hierbij verwees de staatssecretaris naar het programma Target@Work van de reumatologen en reumaverpleegkundigen en gaf aan dat dit een mooi voorbeeld is hoe je als arts aandacht aan werk kunt besteden in je spreekuur door middel van simpele tools. Daarnaast benadrukte de staatssecretaris dat de reumatologie in Nederland hiermee enorm vooruitloopt!

Aansluitend nam Inge Bernaerts (lid van het kabinet van EU-commissaris Marianne Thyssen) het woord en pleitte voor een brede aanpak binnen de Europese Unie om ervoor te zorgen dat alle burgers van de EU die willen werken dat ook zo effectief mogelijk kunnen blijven doen. Zij gaf hierbij aan dat de EU-commissaris voorstander is van initiatieven zoals ‘Fit for Work Nederland’. Wel benadrukte ze dat alleen preventie niet voldoende is, maar dat mensen met een chronische aandoening ook een kans moeten krijgen op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door te investeren in uitbreiding van vaardigheden, mantelzorg (werk-levenbalans) en het voorkomen van discriminatie. Pauline Meurs, voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, gaf aan dat het advies van de SER erg belangrijk is om nieuwe stappen te zetten. Wel waarschuwde zij voor te veel aandacht omdat het ongewild tot etikettering en stigmatisering kan zorgen voor mensen met een chronische ziekte. Systeemoplossingen zijn volgens Meurs niet aan de orde. Ze ziet meer in ‘slim sleutelen’ aan functies en de invulling daarvan. Panellid Jolanda Sap reageerde hierop omdat zij het niet eens was met Pauline Meurs: ‘Het is nog zo weinig vanzelfsprekend op de werkvloer om te kijken naar werkbehoud. Het systeem is nu ingericht met prikkels op ziekte, verzuim en re-integratie. Die werken pervers’, aldus Jolande

Foto: Remie Kranendonk, studio Oostrum.

Het deskundigenpanel aan het woord.

Marieke ter Wee, onderwijscoördinator E&B, stagecoördinator, docent VU medisch centrum Amsterdam, afdeling Epidemiologie en Biostatistiek

Sap van gezondheidsfederatie NPHF.

Coen van der Veer, lid dagelijks bestuur en penningmeester vakbond FNV, merkte op dat we mensen niet moeten blijven kneden totdat ze passen in een functie om de productiviteit te verhogen. Artikel 3 en 4 van de Arbowet zouden werknemers, of ze nu wel of niet een chronische aandoening hebben, in principe voldoende bescherming moeten bieden, maar lang niet alle werkgevers leven deze zorgplicht na. De FNV wil dat er in de wet gespecificeerd wordt hoeveel tijd bedrijfsartsen en arbo-deskundigen in preventietaken moeten steken.

Volgens werkgeversvoorzitter Harry van de Kraats (algemeen directeur werkgeversvereniging AWWN) is er de afgelopen jaren wel degelijk iets veranderd. Vijf jaar geleden was er nog weinig aandacht voor diversiteit, maar nu ziet hij dat leden van AWWN steeds vaker werk maken van hun diversiteitsbeleid. Wel benadrukte Van de Kraats dat persoonlijk leiderschap cruciaal is voor zelfregie. Panellid Tom Bevers Employment Committee (EMCO) reageerde hier mooi op door te zeggen: 'Zaken zijn aan het verschuiven. Als je je hele leven op facebook deelt, is het niet vreemd dat je werkgever dit ook weet. Dit maakt het bespreken van privé-zaken op het werk meer voor de hand liggend'.

Na deze sprekers werd de 'Fit for Work Award' voor het eerst uitgereikt aan pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder in de metaalsector MN. Deze organisatie, met circa 1200 medewerkers, laat al jaren zien dat je als werkgever met een goed personeelsbeleid veel kunt betekenen voor werknemers met een chronische aandoening.

In het blok 'Werk als behandeldoel in de praktijk' gingen Mieke Hazes (hoogleraar reumatologie, Erasmus Medisch Centrum), Ernst Jurgens (Bestuurslid Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB)) en Louise Gunning (Kroonlid van de SER en voorzitter van de commissie die het SER-advies Werk: van belang voor iedereen voorbereidde) met elkaar in gesprek over het thema werk als behandeldoel. Mieke Hazes gaf aan dat dankzij de richtlijn 'Reumatoïde artritis en participatie in arbeid' de behandeling van reumatologen niet meer alleen gericht is op een lagere ziekteactiviteit, maar dat er ook ruimte moet zijn om aandacht te besteden aan het functioneren van de patiënt, en om van werk een van de behandeldoelen te maken. Ernst Jurgens gaf aan dat bedrijfsartsen, terwijl zij met hun specialistische kennis veel kunnen betekenen voor werknemers

Foto: Rennie Kranendonk, studio Oostrum.

Prof. dr. Mieke Hazes tijdens het blok 'Werk als behandeldoel in de praktijk'.

met een chronische aandoening, nog te vaak als een 'bedreigarts' worden gezien. Louise Gunning-Schepers vindt betrokkenheid van bedrijfsartsen in een eerder stadium van belang, om verzuim en uitval bij werkenden met een chronische aandoening te voorkomen. Daarbij is het creëren van een veilig werkklimaat cruciaal zodat een werknemer geen afstraffing krijgt voor zijn bereidwilligheid.

In het blok 'Randvoorwaarden en prikkels' reageerden Dominique Vijverberg (algemeen directeur van Stichting IZZ), Michele Manto (General manager van AbbVie Nederland), Dianda Veldman (directeur van patiëntenfederatie NPCF) en Titia Siertsema (lid van het hoofdbestuur van MKB Nederland) vanuit hun eigen achtergrond op voorgaande blok. In de bedrijfscultuur van AbbVie wordt gezondheid gezien als een normaal onderdeel van werk en leven, niet als een stigma. Maar het kan ook anders, zo vertelde Dianda Veldman. Een man met multiple sclerose die zich onlangs bij de patiëntenfederatie had gemeld, had zijn ziekte – ondanks een goede verstandhouding met zijn directeur van het metaalbedrijf – jarenlang voor zijn werkgever verzwegen. Om ervoor te zorgen dat zijn collega's overdag niets aan hem zouden merken, was hij om zo goed mogelijk te herstellen jarenlang om zes uur 's avonds naar bed gegaan. Soms lukt het mensen niet om gevolgen van hun aandoening voor het werk met hun werkgever te bespreken. Dat neemt niet weg dat werknemers, als het enigszins mogelijk is, er verstandig aan doen om zelf de regie in handen te nemen. Dominique Vijverberg ziet in zijn eigen omgeving genoeg partijen die staan te popelen om met dit onderwerp aan de slag te gaan. Het initiatief van stichting IZZ, het project Gezond werken in de zorg, is een mooi begin, maar het

Overhandiging The Hague Fit for Work Declaration aan staatssecretaris Martin van Rijn en Inge Bernaerts (EU) door Paul Baart.

is nu de vraag hoe je de brede *coalition of the willing* in beweging krijgt en houdt. Titia Siertsema stelde, tegen de verwachting in, dat het onderwerp werkbehoud bij chronische aandoeningen bij MKB-ondernemers hoog op de agenda staat. Zij gaf aan dat het SER-advies oproept tot een dialoog en om het voor werkgevers en werknemers vanzelfsprekender te maken om gezondheid op de werkvloer ter sprake te brengen. Wel zijn door wetgeving zoals loondoorbetaling bij ziekte, MKB-werkgevers meer kopschuw geworden om mensen, zeker met een aandoening, aan te nemen.

Aan het einde van de EU-conferentie presenteerde Paul Baart (voorzitter Fit for Work Nederland) op het podium de *The Hague Fit for Work Declaration*, waarin Fit for Work aan alle betrokken partijen aanbevelingen doet om werkbehoud bij chronische aandoeningen op de agenda te houden en verder te stimuleren. Mariëtte Hamer benadrukte in het slotwoord dat het echte werk nu eigenlijk pas begint. Alle betrokken partijen moeten nu afzonderlijk van en in samenhang met elkaar de juiste maatregelen treffen om werkbehoud bij chronische aandoeningen mogelijk te maken.

Al met al kon er terugkeken worden op een zeer geslaagde EU-conferentie en Tom Bevers had hierbij een mooi slotwoord: 'Het onderwerp staat

op de agenda bij de Europese lidstaten maar niet zo prominent. Nederland heeft mooie voorbeelden (zoals Target@Work en Fit for Work). Laten we van elkaars praktijken leren'.

Mocht je meer willen lezen over het advies van de SER, of een uitgebreider verslag willen lezen, dan kun je dit terugvinden op de website van de SER (<https://www.ser.nl/nl/publicaties/adviezen/2010-2019/2016/werken-chronische-ziekte.aspx>) of Fit for Work (<http://www.fitforworknederland.nl/stimuleer-fiscaal-werkaanpassing-voor-mensen-met-chronische-aandoening/>).

Tijdens het congres zijn diverse video's gemaakt. Deze zijn te vinden op: <http://www.fitforworknederland.nl/skipr-videos-fit-for-work-ser-eu-congres-25-mei/>

Meer informatie over Target@Work-reuma en beschikbare tools voor reumatologen en reuma-verpleegkundigen: www.centrumwerkgezondheid.nl/target@work-reuma

CORRESPONDENTIE

Marieke ter Wee, onderwijscoördinator E&B, stagecoördinator, docent
VU Medisch Centrum Amsterdam, afdeling
Epidemiologie en Biostatistiek
E-mail: m.terwee@vumc.nl
Tel: +31 20 4443054